

Dawidowicz, Waldemar

O gospodarce wodno-ściekowej uwag kilka

Notatki Płockie 16/2-61, 19-20

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O gospodarce wodno — ściekowej uwag kilka

Wśród zespołu problemów, jakie radom narowym i ich organom niesie dynamiczny rozwój gospodarczy naszego województwa, a zatem również demograficzny i urbanistyczny miast, do najtrudniejszych niewątpliwie należy rozbudowa urządzeń infrastruktury miejskiej, zwłaszcza wodociągowo-kanalizacyjnych.

Trudności są tutaj dość złożone, a w ich konsekwencji odsetek mieszkańców naszych miast, korzystających z wodociągów i kanalizacji jest jeszcze daleki od średniego poziomu krajowego, mimo że liczba miast województwa, posiadających mniej czy bardziej rozbudowaną sieć urządzeń wodno-ściekowych, wzrosła z 18 do 43 w roku 1970. Skalę rozwoju omawianych urządzeń obrazuje fakt, że w okresie lat 1966—1970 podłączono do sieci wodociągowych w miastach naszego województwa 37,6 proc. budynków, a do kanalizacyjnej 31 proc.

Kierunki i zakres zagospodarowania komunalnego miast województwa ustaliła uchwała VII Sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej z 13 października 1970 r. Sposób realizacji postanowień tej uchwały określiło Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej uchwałą nr 52/393/71 z dnia 2 marca 1971 r. Nie jest potrzebne szczegółowe omawianie obowiązków, jakie przed miejskimi radami narodowymi, ich prezydiami i ich organami stawiają wspomniane uchwały. Wydaje się jednak celowe wskazanie tych zagadnień, których właściwe rozwiązanie przez rady, czy przy ich udziale, zdecyduje o poprawie sytuacji na tak ważnym dla miast odcinku, jak gospodarka wodno-ściekowa.

Szczególną wagę mieć będzie przede wszystkim **pełne wykorzystanie uprawnień koordynacyjnych rad**, umożliwiające uporządkowane, harmonijne współdziałanie jednostek, przedsiębiorstw, w tym także planu centralnego, działających na terenie danych miast dla celowej i racjonalnej, wspólnym wysiłkiem reali-

zowanej rozbudowy i budowy urządzeń wodociągowo - kanalizacyjnych. Wykorzystanie uprawnień, jakie radom narodowym nadaje uchwała nr 118 Rady Ministrów, w sprawie terenowej koordynacji inwestycji oraz realizacji inwestycji towarzyszących i wspólnych (MP nr 31 z 1969 r. poz. 277), powinno przynieść prawidłowe decyzje, wiążące inwestycje we właściwe układy przestrzenne, funkcjonalne i czasowe. Wykorzystane być powinny także postanowienia § 234 w/wsp., uchwały, zobowiązującej inwestora zastępczego (ODIM) do zawierania umów z zainteresowanymi współinwestorami, także przemysłu kluczowego, o pokrywaniu odpowiednich kosztów eksploatacji urządzeń, obok cen pobieranych za 1 m³ wody, co zmniejszłoby dopłaty budżetowe rad do utrzymania sieci wod.-kan., względnie zwiększyło środki na poprawę jej eksploatacji, remonty i modernizację.

Konieczne jest również **wzmoczenie nadzoru ze strony rad nad realizacją inwestycji**, a także niedopuszczanie do przejmowania przez inwestora zastępczego i jednostkę eksploatującą urządzeń wykonanych wadliwie, bądź z „niedoróbkami”. Ułatwieniem tutaj będzie realizowanie programu Wojewódzkiego Zrzeszenia Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w sprawie utworzenia wojewódzkich, rejonowych jednobranżowych przedsiębiorstw specjalistycznych gospodarki komunalnej, powołanych m. in. do eksploatacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. W specyficznych warunkach miast naszego województwa, tylko utworzenie takich przedsiębiorstw umożliwi zatrudnienie wysoko kwalifikowanej kadry technicznej, służącej bezpośrednim fachowym doradztwem w sprawach związanych z całokształtem specjalistycznych problemów inwestycyjno-eksploatacyjnych w zakresie omawianych urządzeń. Powstaną również możliwości zorganizowania za-

plecz technicznych i odpowiednich grup, wykonujących remonty i naprawy. Organizacja tych jednostek umożliwi wreszcie przygotowywanie we własnym zakresie dokumentacji projektowej na roboty remontowe i stworzy warunki dla właściwej eksploatacji skomplikowanych technicznie urządzeń.

Uporządkowania wymaga **gospodarka ściekowa zakładów przemysłowych**, a w szczególności odprowadzenia przez zakłady do miejskiej sieci kanalizacyjnych ścieków agresywnych, o wysokim stopniu zanieczyszczenia, niszczących kanalizację i oczyszczalnię miejskie. Rady narodowe winny utworzyć zatem w poszczególnych miastach komisje, z udziałem przedstawicieli organów gospodarki wodnej oraz użytkownika urządzeń miejskich (przedsiębiorstwa komunalnego), dla zbadania sprawy, ustalenia generalnego programu poprawy i egzekwowania jego wykonania od zakładów. Podobnie celowe będzie tworzenie przez prezydium miejskich rad narodowych komisji, z udziałem przedstawicieli wydziałów czy referatów gospodarki komunalnej, administracji budynków mieszkalnych, zainteresowanych zakładów przemysłowych i jednostek odpowiedzialnych za eksploatację miejskich urządzeń wod.-kan., dla opracowania i wykonywania programów racjonalnej gospodarki wodą konsumpcyjną, dostarczaną przez wodociągi miejskie. Celem działania tych komisji winna być likwidacja marnotrawstwa wody na skutek przecieków, zbytecznego użytkowania wody konsumpcyjnej dla celów produkcyjnych, nieprawidłowej konserwacji urządzeń i instalacji w budynkach mieszkalnych i zakładach przemysłowych.

Dla miast, które nie posiadają dotychczas rozeznaczonych zasobów wodnych, **przeprowadzenie odpowiednich badań geofizycznych stanowi zadanie podstawowe**. Wnioski w tym zakresie należy kierować do Głównego Urzędu Geologii. Środki tego Urzędu i uzupełniające nakłady rad narodowych, przeznaczone na ten cel, ułatwią właściwe rozwiązanie problemu zaopatrzenia miast w wodę i na pewno w generalnym rachunku zmniejszają koszty inwestycji.

Istotnym w gospodarce wodno-ściekowej naszych miast są niewątpliwie rezerwy, istniejące na skutek **niepełnego wykorzystania możliwości podłączeń do sieci wod.-kan. budynków**, położonych nad tymi ściekami i dotychczas do

nich nie podłączonych. Konieczne jest zatem rozpoznanie przez rady narodowe istniejących możliwości i egzekwowanie obowiązku podłączenia nieruchomości do miejskich sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, przy jednoczesnej pomocy w wykonaniu odpowiednich projektów i ich realizacji przez jednostki, powołanego m. in. dla wykonywania tych zadań, Zjednoczenia Przedsiębiorstw Budownictwa Komunalnego. Będzie to elementem zarówno wykorzystania rezerw, środkiem poprawy warunków mieszkaniowych ludności, jak i czynnikiem właściwej koagulacji ścieków przemysłowych, a co za tym idzie zapobiegania niszczeniu sieci kanalizacyjnych i urządzeń oczyszczalni miejskich. Celem ustalenia istniejących możliwości podłączeń, niezbędne jest jednak wykonanie pełnej inwentaryzacji urządzeń podziemnych a więc przebiegu tras, zagłębienia sieci, ich przekroji, usytuowania zasuw itp.

Zagadnieniem, wiążącym się ze sprawą poprawy stopnia i jakości zaopatrzenia ludności naszych miast w wodę dla celów konsumpcyjnych, jest **rozbudowa i utrzymanie we właściwym stanie studni publicznych**. Troska o te sprawy winna znaleźć wyraz w zwiększonych nakładach na budowę i remonty studni publicznych oraz w zgodnej z wymogami sanitarnymi ich eksploatacją.

Przedstawione dotychczas niektóre problemy gospodarki wodno-ściekowej w naszych miastach wydają się szczególnie ważne. Osobny rozdział stanowi wykonawstwo inwestycji tych urządzeń, podniesienia poziomu programowania i projektowania, usprawnienia działania służb inwestora zastępczego itp. Nie ulega więc wątpliwości konieczność stworzenia zespołu warunków organizacyjnych, technicznych i kadrowych, które decydować będą o lepszej, efektywniejszej eksploatacji urządzeń komunalnych naszych miast, o lepszej, efektywniejszej rozbudowie zasadniczych urządzeń infrastruktury miejskiej. Z tych względów Wojewódzkiemu Zrzeszeniu przypadnie większa niż dotychczas rola w dziele pomocy prezdydiom rad narodowych i ich organom dla dalszego usprawniania działalności służb gospodarki komunalnej, jej terenowych jednostek, odpowiedzialnych za właściwą społecznie, ekonomicznie i technicznie eksploatację urządzeń komunalnych miast naszego województwa.